

LIPTÁL S VŮNÍ ORIENTU

PŘESTĚHOVAT SE Z PŮL MILIONOVÉHO PŘÍSTAVU NA VALAŠSKÝ VENKOV VYŽADUJE KUS SEBEZAPŘENÍ. „LIPTÁL JE JAKO MALÝ OBÝVÁK,“ ŘÍKÁ EGYPTOLOG A ARCHEOLOG ASHRAF AHMED, KTERÝ KVŮLI RODINĚ DOČASNĚ POVĚSIL PROFESI NA HŘEBÍK A DOSUD VYVRACÍ MÝTY O TOM, ŽE VZTAH S EGYPTĀNEM NUTNĚ NESE NÁLEPKU LÁSKA Z HURGHADY.

autor: Marie Urubková

foto: Ivan Dostál, archiv rodiny Ahmed

Vsetinským bistro Shams se line pikantní a lehce citrusová vůně kardamomu. Tolik nezaměnitelná pro přípravu kávy, která na rozdíl od „českého“ turka představuje pro Arabů rituál. Když ji odmítnete, můžete urazit.

A byla by to škoda. V podání domorodce se totiž může stát skutečnou pochoutkou. Ashraf Ahmed ji připravuje s největší pečlivostí. Dnes, ale také na stánku, s nímž vyráží s manželkou Lenkou víkend co víkend na trhy po celé republice. Mimo chodem za hodinu balí dodávku na festival do Ostravy. O kuřecí shis tawooke, vegan falafel nebo hovězí koftu by se zákazníci poprali.

Ne však ve Vsetíně. Po několika letech provozu se rozhodl Ashraf bistro v polovině března zavřít. „Jsme mimo

centrum a lidé tady nejsou otevření novým chutím. Kebab a langoš, na to slyší,“ tvrdí Egyptan.

S ženou Lenkou měli ve Vsetíně stálou klientelu. Někteří zákazníci chodili denně, ale nebylo jich mnoho. Čas, který vařením strávili, jednoduše neodpovídal očekávání. Navzdory tomu, že oba byznys s příchutí Orientu baví. Především Ashraf miluje, když s ním smlouváte. To by vám dal kafe klidně zadarmo.

Odstaví potřetí vzpěněnou kávu z horkého pisku a servíruje. Sám ji přitom nepije, stejně tak alkohol. Je muslim a také na to si musela rodina jeho ženy nějaký čas zvykat. „Lenčin táta je typický Čech. Nikdy neochutnal kávu z džezvy, ani jednou,“ říká Ashraf a přemítá, že za deset let bude arabské jídlo v Česku zcela

běžné. I proto uvažuje rodina o stěhování do většího města. Ashraf si myslí, že pro něj i pro děti by to bylo lepší. Lenka zatím váhá.

Říká se, že Arabové mají dobrou fantazii. Letmý pohled na polorozpadlý areál Kotova ale nepřipomíná pobřežní letovisko ani vzdáleně. Ahmed během rozhovoru často vtipkuje a mluví otevřeně. Žít tady rozhodně neplánoval.

TELENOVELA SE NEKONÁ

Se svou ženou se poprvé potkal před patnácti lety v Německu, kde byl Ashraf na studijním pobytu a Lenka na dovolené. V té době žila v Irsku, hodně cestovala a sama prý konvertovala k islámu. Po čase se rozhodla navštívit i sever Egypta, kde ji Ahmed představil svojí rodině. Namísto opulentní svatby narychlo uspořádali oslavu o deseti lidech doma v obýváku, aby mohl pár žít spolu. Jejich zázemím se stal půlmilionový přístav Port Said.

Egyptolog a archeolog Ashraf Ahmed poprvé navštívil Česko o dva roky později, kdy se měla narodit dcera Jasmína. Lenka se totiž odmítla svěřit do rukou tamních doktorů a na trase Egypt-Česko strávila už během těhotenství desítky hodin.

Když 25. ledna 2011 začala v Egyptě revoluce, prožili si oba perné chvíle. Nepokoje se nevyhnuly ani severnímu pobřeží a Lenka s Ashrafem byli měsíc bez jakéhokoliv spojení. „Nevěděla jsem, co s nimi je. Zda jsou v pořádku, jestli vůbec žijí,“ vzpomíná Lenka.

Když úřady Ashrafovi konečně umožnily přijet do Čech, nechtěl, aby se Lenka vůbec vracela. V Egyptě zatím

nebylo pro cizince bezpečno. Mnohem jednodušší bylo získat od českých úřadů vízum pro něj. Nebyli nejmladší, nebyl mezi nimi velký věkový rozdíl, jednoduše nebyli podezřelí.

„Rozhodně jsme se nepotkali na Hurghadě, jak si možná někteří myslí,“ naráží Ashraf na aféry místních, o jejichž podvodných praktikách se ženami pravidelně informují evropská média. Většina smíšených párů, které jsou spolu dlouho a žijí v pohodě, podle něj žádnou hurghadu neprožila.

Ale zpátky na Valašsko. Byl červen 2011, Ashraf chodil v Liptále v péřovce a Lenka se smíchem dodává, že se k němu radši neznala. Stále dokola odmítal slivovici i vepřové klobásky, které k valašskému koloritu neodmyslitelně patří.

Dcera Jasmína měla dva měsíce, když se Lenka rozhodla do Egypta vrátit. Mezitím znovu otěhotněla a syna Adama porodila opět v Česku.

Nějakou dobu zkoušel pár štěstí v Emirátech, kde má Ashraf dvě sestry, jenže najít práci v „zemi zázraků“ není pro Egyptana snadné, přestože je studovaný. Něco jako Ukrajinec pro Čechy.

Po půl roce manželé zjistili, že život v Emirátech pro ně nemá budoucnost. Jistotou byl Port Said, kde strávili další dva roky, než se Lenka s dětmi definitivně rozhodla usadit v Česku. V létě odjela na dva měsíce k rodičům, aby zavolala Ashrafovi, že se tentokrát vrátit nehodlá.

„V životě na to nezapomenu,“ přiznává Ahmed. „Byl jsem naštvaný. Jasmína měla čtyři roky a už byla v Egyptě předškolák. Psali jsme anglická a arabská písmenka, brzy měla nastoupit do školy,“ dodává.

Na rozdíl od jiných se ale nakonec dokázali domluvit. Ashraf měl v přístavu dobře placenou práci, takže neměl v plánu zůstat v Česku, které je tolik odlišné od kultury jeho předků. Asi tři roky oba pendlovali mezi Afrikou a Evropou, než si uvědomil, že děti bez táty začínají zapomínat jazyk, ve kterém vyrůstali. Arabštinu.

„Ještě dnes na mě zahlíží,“ směje se Lenka. Tvrdí, že útek z Egypta nikdy neplánovala. Po zkušenostech s tamním zdravotnictvím, kdy dcera měla bolesti a nemohli sehnat dok-

tory, se ale rozhodla vychovat děti v Česku. Poukazuje na to, že i operace se v arabských zemích platí a navzdory tomu se klidně může stát, že vás doktor pustí den po zákroku domů přes telefon – stejně jak to udělal v případě Ashrafa.

Výhrady má i ke školství. Kdo prý zaplatí víc, ten se dostane na lepší školu. Přesto to neznamená lepší vzdělání, protože po škole běžně děti chodí ještě na doučování, které je rodič nucen platit zvlášť. Tak to v Egyptě běžně funguje.

„Já jsem cizinka, kdo ví, jakou seženu práci a Ashraf to bude muset táhnout celé sám... Co když nebudeme mít peníze na školy? Jít do státní školy by byla katastrofa. Proto jsem

chtěla, aby děti vystudovaly tady,“ vysvětluje valašská rodáčka.

Ashraf se k tomu postavil čelem. V roce 2017 si zde založil živnost a od roku 2018 zůstal v Česku napořád. „Musel jsem,“ říká rezignovaně. Okamžitě namítá, že i Arabové mají dobré školy, bohužel ne v místě, kde s rodinou žil. Poukazuje na to, že i v Česku narazíte na nekvalifikované učitele a že dětem neustále financuje různé výdaje, jako jsou výlety, lyžařské výcviky a podobně. „Podle mě je to s Egyptem nesrovnatelné, ale on má jiný názor,“ komentuje Lenka.

DOMA MLUVÍ TŘEMI JAZYKY

Jedenáctiletého Adama a třináctiletou Jasminu zná dnes v Liptále kaž-

dý. Jsou snědí, oba mluví třemi jazyky a jsou na to hrdí. Doma to však nemají jednoduché. Jsou chvíle, kdy si musí mezi sebou překládat vzájemně. Lenka na děti mluví česky, Ashraf arabsky, spolu se domlouvají hlavně v angličtině. Žádnou z řečí bohužel nemají všichni čtyři společnou.

Ashraf se prý česky učit zkusel, ale gramatika je pro něj obtížná a tvrdí, že mu jazyk do hlavy neleze. Navíc se stejně rozhodl, že bude s dětmi mluvit arabsky. Ty toho občas rády zneužijí a když přinesou domů špatnou známku z češtiny nebo angličtiny, mají hned výmluvu. „Mami, to je tím, že mluvíme třemi jazyky.“

Nejvíc ale doplácí na neznalost češtiny Ahmed. Jako vystudovaný egyptolog a archeolog má v Česku, na Vsetínsku tím tuplem, uplatnění mizivé. „Jak se říká, za vším hleděj ženu. Lenka nebyla před lety připravená stěhovat se s dětmi znovu do velkého města a já už pomalu vyšel ze cviku. Vlastně ani nevím, zda bych se ke svému oboru ještě vrátil,“ přemýšlí Arab.

I to byl jeden z důvodů, proč rozjel na Valašsku byznys s orientálním zbožím, v němž ho Lenka maximálně podporuje. Loni pracovali až do 23. prosince a celý leden měli zavřeno. Únor pak strávili společně na cestách. Nejdřív letěli do Emiratů, kde se sešla celá Ashrafova rodina, krátce se zastavili také v Egyptě.

Za svými arabskými předky se Jasmina s Adamem podívají obvykle jednou do roka. Lenka s Ashrafem často spojí cestu s byznysem a pořeší pro Shams objednávku zboží, které jde v tuzemsku na odbyt nejčastěji. Léčivý ibišek, arabská káva nebo nejrůznější koření, které rádi používají

k dochucování tradičních jídel spojených s chutí Orientu.

V době, kdy děláme tento rozhovor, se ale oba celé dny postí. Jíst a pít mohou jen od západu do východu slunce, mezitím ani kapku vody. Zakázány je i styk mezi mužem a ženou, hádat se nebo být nervózní. Muslimové mají ramadán.

Ahmedovi mají na lednici vytištěný kalendář, kde mají na celý měsíc na minuty určeno, v jaký čas se mohou občerstvit. Ze začátku vstávali v půl páté ráno, aby zhlkli pity a typické fazole, kterými začínali den – včetně dětí. „V zimě je to super, ale v létě se může protáhnout půst i na sedmáct hodin,“ zmiňuje Ashraf. První tři dny

Shams

- E-shop s orientálním zbožím je celoročně k dispozici na www.shams.cz, koupíte tam potraviny, kosmetiku, ale i suvenýry, jako je papyrus nebo amulet skarabeus.
- Nabízí egyptský street food, vaří z čerstvých potravin a těch, které najdete na e-shopu (plněné pity masové i vegetariánské, saláty, polévky, nealko limonády, arabskou kávu připravovanou tradičně na horkém písku).
- Lenka a Ashraf Ahmed pravidelně organizují přednášky a workshopy ve školách, kde mapují historii starověkého Egypta až po současnost.
- Kde je v nejbližší době potkáte?
 3. – 4. 5. United Island festival, Praha
 11. 5. Food Day festival, Kroměříž
 17. – 18. 5. Chutě zlínského kraje, Kroměříž
 18. 5. Záběh na Moravě
 31. 5. – 1. 6. Slavnosti Olomouc

jsou podle Lenky nejhorší, pak si tělo na očistu zvykne a přijme ji.

Už za pár dní je tak čekají „muslimské Vánoce“, na které se děti celý rok těší. Dostanou sladkosti, peníze i nové oblečení a společně pojedou s rodiči na výlet. Typicky české Vánoce doma neslaví. Rodina obvykle znovu na pár dní někam vyrazí a dárky najdou děti u lipťalské babičky.

Co Ahmedovi na Valašsku velmi chybí, je atmosféra v Egyptě s ramadánem spojená. „V arabských zemích se sto milionů lidí ve stejný čas modlí. Města jsou vyzdobená, v ulicích je volně dostupné jídlo a pokud cestujete, lidé vás pozvou na jídlo k sobě. I když máme doma výzdobu a ramadán držíme, není to ono,“ shodují se s Lenkou. Muslimský svátek se však každoročně o deset až jedenáct dní posouvá a jednou to vyjde, věří oba.

Zajímá mě, jak lze praktikovat na Valašsku islám. Podle Ashrafa můžete být muslimem kdekoli a nepotřebu-

omývají vodou a toaletní papír mají jen na osušení.

S urážkami se v Česku zatím neseťkal, s předsudky ano. „Někdy je to vidět lidem na očích. Buď jim vadí barva pleti nebo náboženství,“ zmiňuje Arab. Rasismus je prý všude, ale v Česku má podle něj problém každý, kdo je barevný. „Když přijdu do obchodu a je tam sekuriták, schválně si ho obejdu pětkrát,“ přidává k dobru Ahmed. Děti učí, že ani cikány není možné házet do jednoho pytle, a také způsobům, jak se v případě potíží bránit.

„Vy Češi jste hodně uzavření. Možná proto, že máte uzavřené hranice a nemáte moře. Nebo proto, že jste desítky let žili v komunismu. Máte velmi dobrý systém, ale taky jste hodně naprogramovaní, což vás brzdí v kreativě,“ srovnává Ashraf.

Egyptané jsou prý víc přátelští a snaží se domluvit i s tím, komu nerozumí. Ať řešíte auto, zdraví nebo peníze,

Ashraf Ahmed

- Narodil se 9. 11. 1974 v Káhiře, pochází ze severu Egypta z města Port Said.
- Vystudovaný egyptolog a archeolog, specialista na digitální technologie.
- Pracoval jako kurátor v muzeu v Káhiře, prodejní a marketingový manažer v Port Said, dva roky byl zaměstnaný ve vsetínské Irise, od roku 2018 provozuje se ženou Lenkou obchod s orientálním zbožím – www.shams.cz.
- Společně mají dvě děti, 13letou Jasminu a 11letého Adama.
- Z české kuchyně má rád guláš, do kterého Lenka přidává cizrnu, znojemskou, kyselou okurku a kysané zelí; čerstvé ovoce a zelenina mu v Česku chybí.
- Jeho největším koníčkem je fotbal (dříve byl fotbalovým rozhodčím, dnes už je jen pozorovatel), dále ho baví cestování, šachy, stará egyptská klasická hudba a egyptské komedie – doma má rodina i egyptský televizní kanál.

vždycky vám na ulici někdo pomůže. Život v Africe je jednodušší. Plyne pomaleji. Co nestihnete dnes, uděláte zítra. A vůbec nic se neděje.

I když je Ahmedův sen se do Egypta vrátit, nemůže. Někdy se totiž sen teď hned praktikovat nedá. „Přetrhal jsem veškeré vazby a už se tam necítím jako doma. Chce to čas. Na stará kolena, proč ne?“

Dětem by však do budoucna nedoporučoval ani Česko, ani Egypt. Možná Ameriku nebo Německo. „Nakonec, ať si samy vyberou, co budou chtít,“ uzavírá příběh rodiny, který vzbuzuje řadu dalších otázek. Na některé z nich ale zatím neznají odpověď ani oni sami.

Recept na egyptský lilkový salát (salata bidingan)

- Potřebujeme: 1 kg lilku, 0,5 kg bílé papriky, 0,25 kg rajčat, olej, ocet, 4 stroužky česneku
- Postup: Lilék nakrájíme na větší půlměsíčky, posypeme solí a necháme „vypotit“. Mezitím si nakrájíme papriku na větší kousky. Lilék opláchneme vodou, okapeme a postupně smažíme na rozpáleném oleji. Oleje musí být v hrnci dostatek, aby tam lilék plaval. Smažíme dozlatova, dáme okapat na papírový ubrousek. Po lilku smažíme v tom samém oleji papriku, necháme opět přebytečný olej okapat na papírovém ubrousku. Na pánev dáme trošku oleje a na malé kousky nakrájený česnek. Smažíme dozlatova, nesmí se spálit. Přidáme na větší kousky nakrájená rajčata a přilijeme jednu až dvě lžice octu. Ten necháme minutu vyvařit a sundáme z plotýnky. Pak smícháme s lilkem a paprikou, velmi opatrně, aby se lilék moc nepotrhal. Uložíme do lednice. Salát se podává studený s pita chlebem, můžeme ho konzumovat ihned po vychlazení, ale nejlepší je až druhý den, kdy se všechny chutě propojí.

Zveme vás do Prlova na dřevorubecké závody, kterých se účastní závodníci v kategorii hobby a profi. Vítěz získává kromě hodnotných cen také putovní zlatou pilu.

Kdy: V sobotu 11. 5. 2024
Kde: U kulturního domu v Prlově
V kolik: Začátek soutěže 8:00

Přijďte na Prlovského drvaře

Pro diváky je připraven bohatý doprovodný program: soutěž pro diváky, řemeslný jarmark, výstava zemědělské a lesnické techniky, výstava historických motorových pil, ukázky dřevosochařství, soutěž pro děti.

PATRIOT

ALENA
MIGDALOVÁ
Lektorka ženskosti

Květen • 2024 • cena: 80 Kč

MARTIN HRABEC
Šéf Leteckého muzea

TEREZA NOVOTNÁ
Ikona Slováckého divadla

ZLÍN FILM FESTIVAL
Speciální příloha

VÁŽENÍ ČTENÁŘI,

jakmile kdekoliv slyším různé variace motivačních citátů ve smyslu „nic není nemožné“ nebo třeba „svět patří těm, kdo mají odvalu snít“, vždycky zpozorním. A přiznávám, jsem mírně skeptický.

Nicméně portréty a příběhy osobností Zlínského kraje, které vám pravidelně už téměř čtyři roky přinášíme v Magazínu PATRIOT, mě měsíc co měsíc přesvědčují, že to ryze marketingové a motivační bláboly nejsou.

Americký profesor počítačové vědy Randy Pausch prohlásil: „Pokud máte sen, máte i povinnost ho uskutečnit.“ A někdejší 26. prezident USA Theodore Roosevelt přišel s podobnou myšlenkou ještě dávno před ním. „Nejdůležitější je nikdy neztratit víru v sebe sama. Když věříte, že jste schopni toho dosáhnout, jste teprve v polovině cesty.“

Hned několik osobností, o kterých se dočtete v tomto vydání, by mohlo na výše uvedené dát razítko.

Martin Hrabec s tímto přístupem dotáhl do úspěšného finále svoji myšlenku zřídit v Kunovicích letecké muzeum.

Tomáš Vaňourek si zase splnil svůj sen absolvovat extrémně náročnou (mnohdy i nebezpečnou) výpravu po stopách legendárních cestovatelů Hanzelky a Zikmunda napříč Afrikou.

A na stejném principu víry v sebe sama fungují už deset let dva nadšenci Jiří Červenka a Martin Lajda, kteří ve Slížanech vybudovali půvabný statek s hospůdkou a mlékárnou, ze které dnes posílají jogurty a sýry dokonce i do regálů supermarketů.

Takže ano, opravdu platí, že když jste ochotni obětovat mnohé, dokážete i nemožné. Jen musíte věřit, chtít a bojovat. Ostatně, podobným příběhem je i samotná existence Magazínu PATRIOT.

Ať vás čtvrté vydání tohoto roku baví, přeji vám inspirativní čtení!

Jan Filgas, šéfredaktor

OBSAH

CESTOVÁNÍ

12 Tomáš Vaňourek

Tři roky po stopách legendárních cestovatelů Hanzelky a Zikmunda. Velká výprava je u konce.

22 Poctiví statkáři

Jiří Červenka a Martin Lajda vybudovali půvabný statek s hospůdkou a mlékárnou, ze které dnes putují jogurty a sýry dokonce i do regálů supermarketů.

SPOLEČNOST

32 Martin Hrabec

Celoživotní nadšenec do historických letadel a všeho, co s letectvím v naší zemi souvisí, šéfuje Leteckému muzeu v Kunovicích už dvanáct let.

ZDRAVÍ

54 Alena Migdalová

Původně porodní asistentka na svých kurzech učí ženy, jak si mohou uzdravit pánevní dno, vnést tak do života radost a cítit se více sexy a sebevědomě.

72 Ashraf Ahmed

Egyptolog a archeolog Ashraf Ahmed kvůli rodině dočasně pověsil profesi na hřebík a vyvrací mýty o tom, že vztah s Egypťanem nutně nese nálepku láska z Hurghady.

KULTURA

80 Tereza Novotná

Desítky rolí má za sebou stálice souboru Slováckého divadla. Po dvaceti šesti letech aktivního hraní si víc a víc uvědomuje, že divadlo byla správná volba.

Magazín PATRIOT pro Východní Moravu, šéfredaktor Jan Filgas (tel.: 737 066 955) • Vydavatel: Valachia Media s.r.o., Razov 472, 763 12 Vizovice, IČ 25877721 • Layout: Martin Matera • Design editor: Karel Kita • Zlom: Terezie Matošková • Korektury: Lucie Redlová • Titulní foto: Bára Havelková • Tisk: Printo Ostrava • Periodicita: vychází 10x ročně • Datum vydání: 2. 5. 2024 • Digitální předplatné i jednotlivé kusy Magazínu PATRIOT lze zakoupit na digiport.cz • Zvýhodněné předplatné na rok: 700 Kč (70 Kč/kus) • E-mail pro předplatné: předplatne@patriotzlin.cz • Registrováno Ministerstvem kultury pod evidenčním číslem MK ČR E 24019